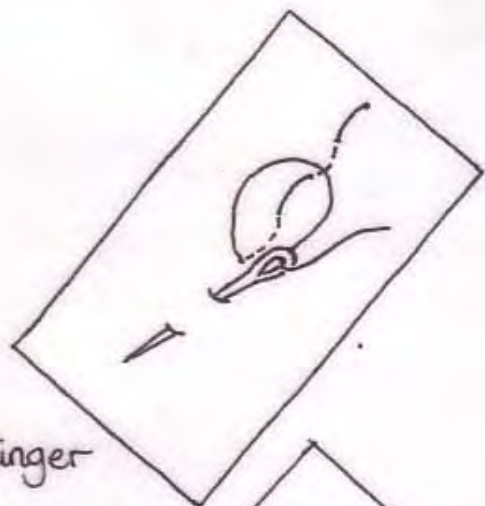

Håndsyning

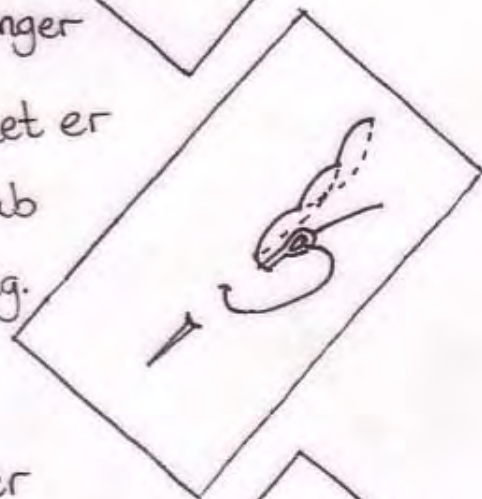
Risting:

Bruges til hurtige syninger under tilpasning, til kantsyninger o.l.
Er ikke så holdbart og bliver let "krøllet".

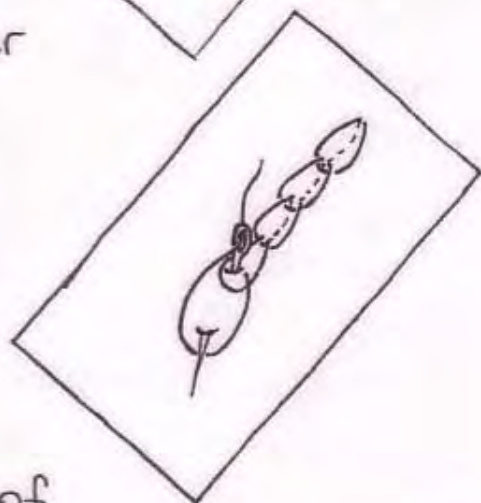
Bagsting:

Holdbart sting som ofte bruges til at sy samlinger i tøj.
Det er kun pent på oversiden af stoffet, så det er uegnet til f.eks. åbne jakker, løse ærmegab og andet hvor begge sider af syningen er synlig.

Kødesting:

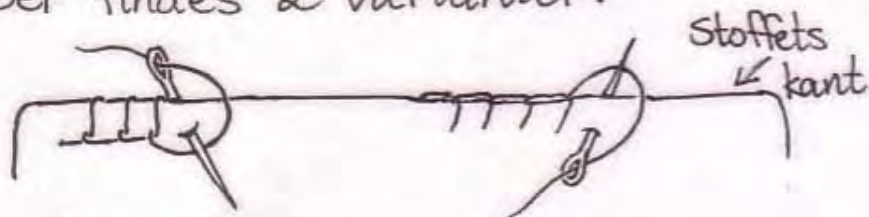
Dekorationssting til f.eks. halsudskæringer eller til at "skjule" en syning.
Ligner Risting på bagsiden.

Heksesting / Knaphulsting:

Bruges til knap- og snøre huller, hvor stof skal holdes tilbage, men kan også bruges som dekoration.

Der findes 2 varianter:

Snørehuller
Dekoration

Knap-huller
Dekoration

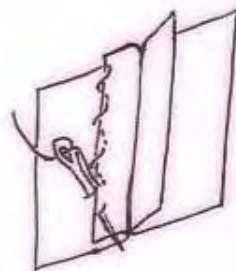
Ved snørehuller syes rundt, så tråden styrker hullet.

Håndsyning.

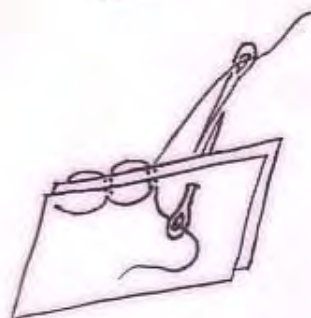
Syninger:

Hvis man syr i stof der flosser meget i kanterne, er det en god idé at "lægge syningerne ned".
Det forhindrer at stoffet bliver trukket ud af syningen og man undgår ting der kradser.

Skomagersting:

Bruges især ved lædersyning, da det er meget holdbart og forhindrer at der kommer ujævnt træk på læderet.

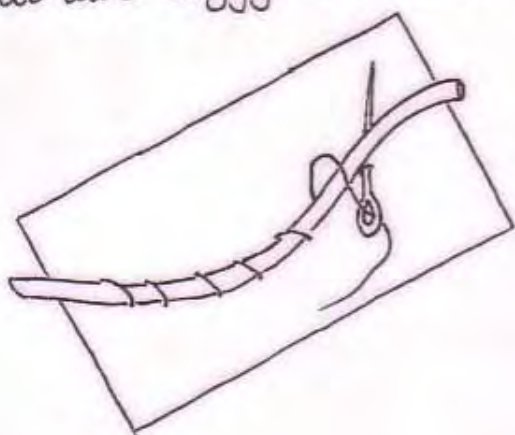

Dekorationer og broderi:

Der findes utrolig mange forskellige dekora-tions- og broderisting, men her er to gode metoder beskrevet.

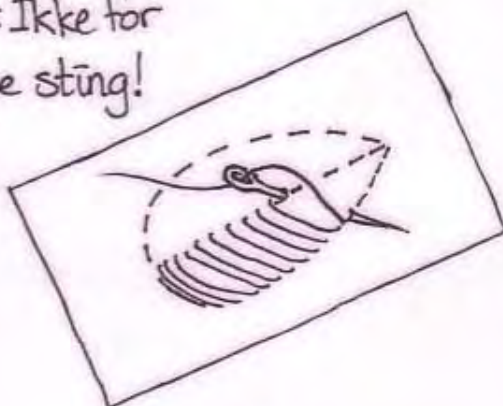
Nedlagt tråd:

Brugt meget i middelalderen, især til guldbroderi og lignende.
Man kan kontrollere nuancen af tråden ved tætheden af stingene for at lave skygge-effekter.

Fladsting:

Bruges til at brodere motiver og mønstre.
Nogle former kaldes satin-syning.
Man kan vælge om man vil sy omrids eller ej, alt efter hvor markeret man vil have motivet.
Husk: Ikke for lange sting!

Broger - tidlig middelalder

1/2

Broger, eller braies, er i middelalderen mændenes boxershorts, og er som oftest lavet i hør.

Materialer:

Hør, lagenlærred eller andet tyndt stof.

Sytråd i matchende farve.

Saks

Målebånd

Skrædderkridt

Symaskine eller synåle til håndsying.

Snor til snører (lædersnøre, flettet garn e.l.)

Knappenåle

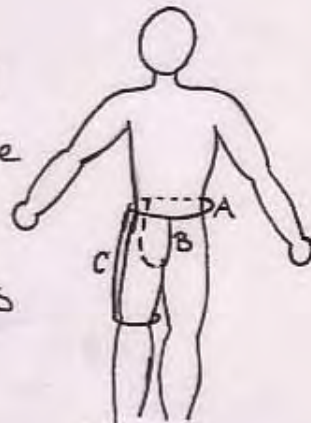
Stofforbrug:

1 m. stof, hvis bredden er 140 cm.

Husk: Vask før du går igang.

Mål:

1. Mål om hofterne og noter målet (A).
2. Mål fra navlen, ned under skridtet og op på ryggen i en højde der svarer til navlen, dette er mål B (stram ikke målebåndet til dette mål).
3. Mål fra navlehøjde ned ad låret, her bestemmes brogernes længde (C).

Klipning:

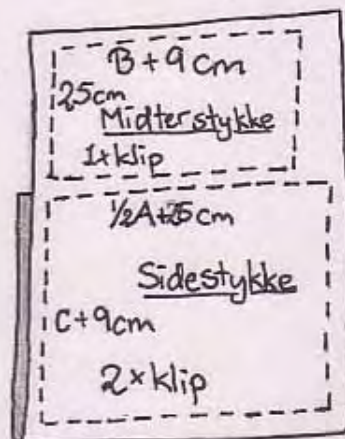
Der skal bruges 3 stykker ialt, men to af dem er ens, så det kan betale sig at folde stoffet når man klipper dem.

Midterstykket skal klippes en gang og har målene

$B + 9\text{ cm} \times 25\text{ cm}$ (incl. 2,5 cm sømrum).

Sidestykket skal klippes to gange og har målene

$\frac{1}{2}A + 25\text{ cm} \times C + 9\text{ cm}$ (incl. 2,5 cm sømrum).

Broger - tidlig middelalder

2/2

Syning:

Beregn den halve længde af midterstykket og mål ned ad sidestykket i samme længde.

Sy sidestykket sammen fra afmærkningen og ned til bunden.

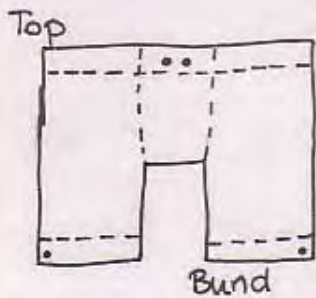
Find midten af den lange side af midterstykket og placer den i "V'et" i sidestykket. Sy herfra midter- og sidestykke sammen mod toppen af sidestykket.

Når begge sidestykker er syet på midterstykket mangler kun løbegangene i ben og liv;

her er det vigtigt at lave snørehullerne først.

Mål 3,5 cm ned fra toppen og marker 2 snørehuller med ca. 2,5 cm's afstand.

Mål 3,5 cm op fra bunden og marker også her.

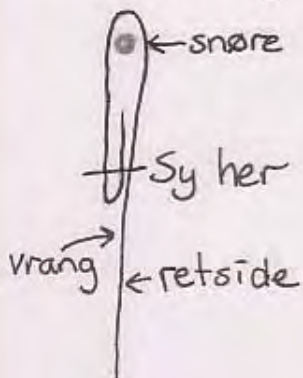

Snørehullerne skal syes på ret-siden af stoffet.

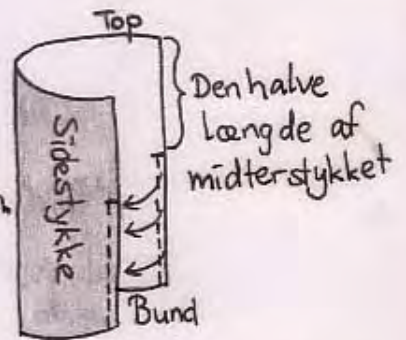
Fold derefter løbegangen ned/op og sy

rundt i kanten af livet og benene.

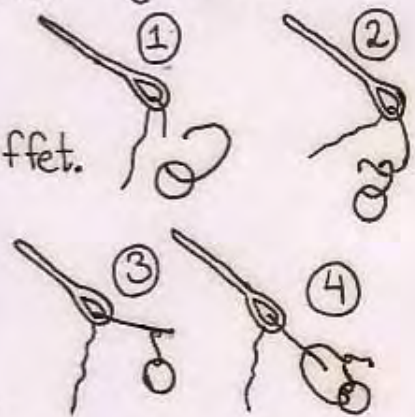
Selve løbegangen skal være ca. 2 cm bred.

Til sidst trækkes snører igennem løbegangene og brogerne er færdige!

NB! Stoffet skal altid ligge ret mod ret når du syr.
Vrangen er skraveret her.

Færdigt resultat

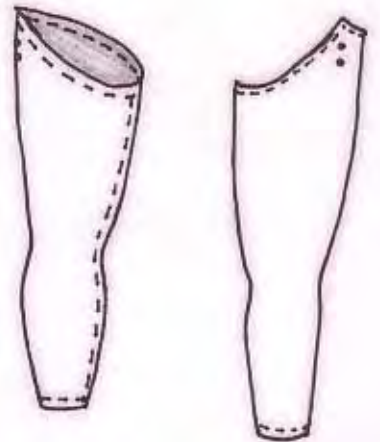
Hoser - simple

1/2

Middelalderens bukser, findes i flere varianter, her grundformen uden fødder eller andet kompliceret.

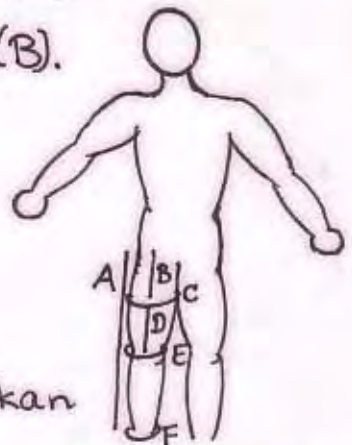
Materialer:

- Stof (uld, velour eller lignende)
- Tråd der matcher
- Målebånd
- Saks og knappenåle
- Symaskine eller nåle til håndsying
- Søm-o-meter og skrædderkridt

Mål:

1. Mål fra lige over skridtet ned til anklen for at finde længden (A).
2. Mål fra samme sted og ned til det bredeste sted på låret (B).
3. Her måles lårets omkreds (C).
4. Mål igen fra toppen af A og ned til lige over knøet (D).
5. Mål her omkredsen over knøet (E), husk knøet skal kunne bøjes.
6. Mål omkredsen af anklen (F), og sørg for at foden kan komme igennem.

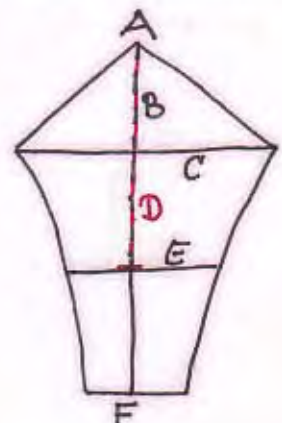

Tag evt. flere mål ned ad benet for ekstra god tilpasning, dette gøres ved at lave pkt. 2-3 andre steder ned ad benet.

Mønster:

Her laves før klipningen et mønster i papir/pap.

1. Tegn en streg med længden A ned i midten.
2. Mål ned ad A og afmærk B og D.
3. Tegn vinkelret på B og D hhv. C og E, så der er lige langt på begge sider.
4. Tegn på samme måde F på i bunden af A.
5. Forbind enderne på de forskellige streger.
6. Klip mønstret ud.

Hoser - simple

2/2

Klipning:

Fold stoffet så det ligger dobbelt og læg mønstret på, så der er lidt plads i kanterne. Tegn vha. søm-o-meter 2 cm sømrum hele vejen rundt om mønstret.

Klip gennem begge lag stof efter mærkerne til sømrum.

Syning:

1. Sy siderne sammen fra top til bund.

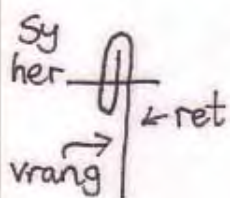
Da hosebenedene er symmetriske skal de syes ens (man kan ikke komme til at lave to højreben f.eks.).

Det meste stof strækker sig på skrå, så læg mønstret sådan for at få bedre bevægelighed.

2. Top og bund lægges op ved at folde stoffet

to gange og sy oplægget.

Hver fold skal være ca. 1 cm bred.

Til sidst laves to snørehuller i hvert hosebened, så de kan fæstes til brogerne med snøre.

Der skal være ca. 2,5 cm fra toppen til første snørehul og samme afstand ned til det andet.

Værsgo, så har du et par hoser!

Kofte - simpel

1/2

Om aftenen og til vinter er en skjorte ikke nok, så der er en god kofte et must.

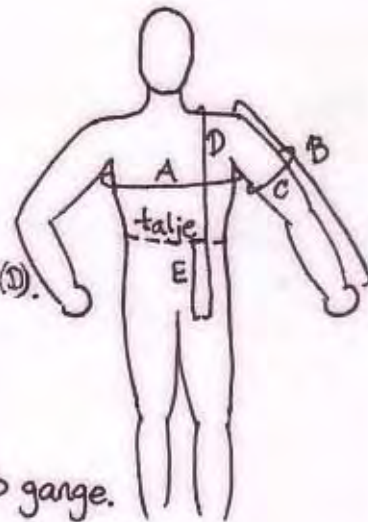
Materialer:

- Stof (uld, brokade e.l.)
- Tråd der matcher
- Målebånd
- Saks og knappenåle
- Søm-o-meter
- Skrædderkridt
- Symaskine eller nåle til håndsying

Mål:

1. Mål rundt om brystet på det bredeste sted (A).
2. Mål armlængde (B) og omkredsen af overarmen (C).
3. Mål fra skulderen og ned ad brystet til den ønskede længde (D).
4. Mål fra taljen og ned til bunden af koften (E).

Klipning:

Start med at lægge stoffet dobbelt, da alle dele skal klippes to gange.

Tegn først ryg og bryststykket ($\frac{1}{2}A + 10\text{cm} \times D + 5\text{cm}$).

Lav derefter ærmerne, som skal være $B + 5\text{cm} \times C + 10\text{cm}$.

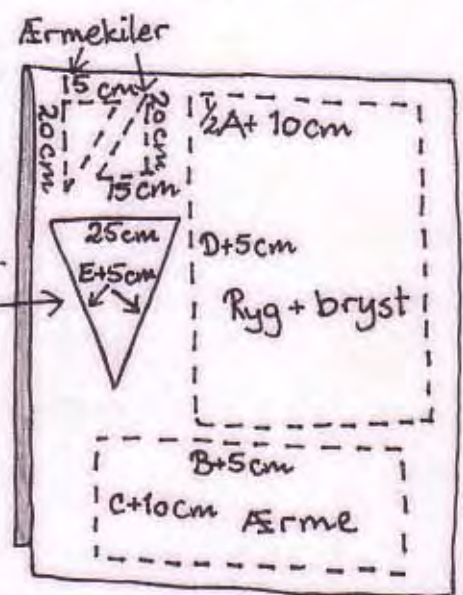
Tegn så de kiler der skal bruges.

Sidekilerne kan gøres bredere, hvis man har lyst.

De skal være ligebenede trekanter (2 ialt).

Ærmekilerne skal være retvinklede trekanter, som vist (4 ialt).

Der er medregnet sømrum på alle stykker, og ca. 10 cm's plads til bevægelse over brystet.

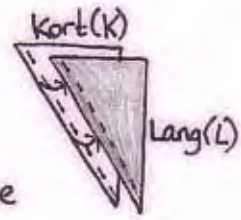

Kofte - simpel

2/2

Syning:

1. Sy ærmekilerne sammen parvist, på den længste side.
2. Sy derefter ærmekilerne i ærmet og sy resten af ærmet sammen. Det er den korteste side af kilerne der skal syes i ærmet.

3. Sy toppen af ryg- og bryststykket sammen og lav en halsudskæring. Dette gøres ved at klippe to rundinger, hvor den på bryststykket går lidt længere ned end ryg den på ryggen. Man skal lige akkurat kunne få hovedet igennem.

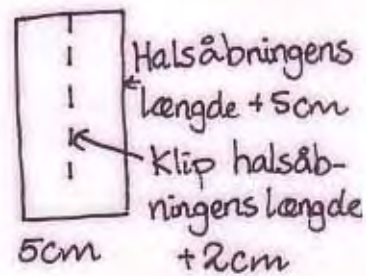

4. Find toppen af ærmet og læg det op til skuldarsømmen. Sy ærmet i, med kilerne under armen. Bryst- og rygstykkerne syes sammen ned til taljen og her sættes en sidekile ind.
5. Læg kanten op forned, i ærmeåbning og i halsen.

T-åbning:

Halsåbningen vist på s. 1 kan laves meget simpelt. Find ud af hvor lang den skal være som det første. Klip en firkant som vist og klip derefter åbningen i halsen.

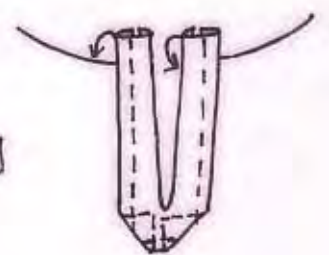

Sy firkanten på innersiden af halsen, med så lidt sømrum som muligt.

Vend derefter belægningen, som det hedder, ud på retsiden og fold belægningen, så kanterne bliver pæne (vist med stiplede linier på tegningen).

Fold til sidst den overskydende belægning ned og sy det hele fast rundt i kanterne.

Et styk kofte klar!

Kappe - $\frac{3}{4}$ -cirkel

$\frac{1}{2}$

Når det regner, sneer eller til at varme ryggen ved bælet, en kappe er dejlig.

Materialer:

Stof (uld, velour, læder m.v.)

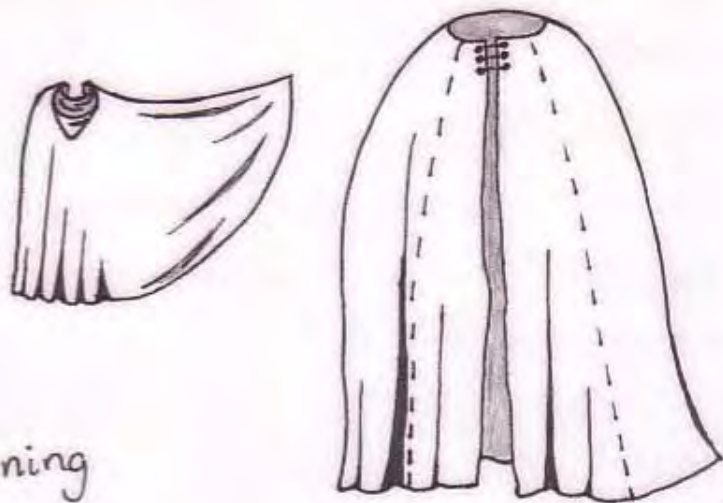
Tråd der matcher

Målebånd

Skrædder kridt

Saks og knappenåle

Symaskine eller nåle til håndsying

Mål:

Der kræves kun et enkelt mål til kappen, nemlig længden af kappen (A), som måles fra nakken og ned ad ryggen til den ønskede længde.

Klipning:

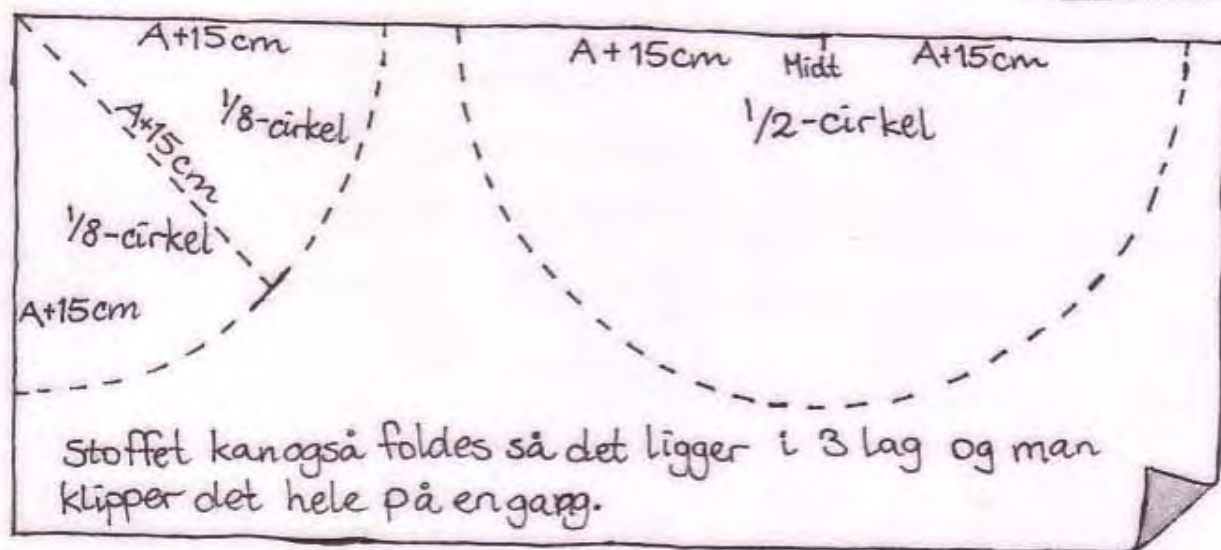
Der klippes en halvcirkel hvor radius er $A+15\text{cm}$.

Derudover klippes 2 $\frac{1}{8}$ -cirkler også med $A+15\text{cm}$ som radius.

Dette gøres lettest ved at lave en $\frac{1}{4}$ -cirkel, som man folder og deler på midten.

Hvis der skal for i klippes tilsvarende stykker i foret (typisk hør eller lignende).

Slidser til hænderne kan være praktiske. Sæt dem i syningerne, de vil næsten være usynlige!

Kappe - $\frac{3}{4}$ -cirkel

$\frac{2}{2}$

Syning:

Sy $\frac{1}{8}$ -cirkel på $\frac{1}{2}$ -cirklen, så spidsen sidder på midten af den lige side.

Sy den anden $\frac{1}{8}$ -cirkel på den anden halvdel.

Sørg for at syningerne vender samme vej!

Hvis der skal for i kappen syes dette sammen på samme måde.

Derefter syes for og kappe sammen.

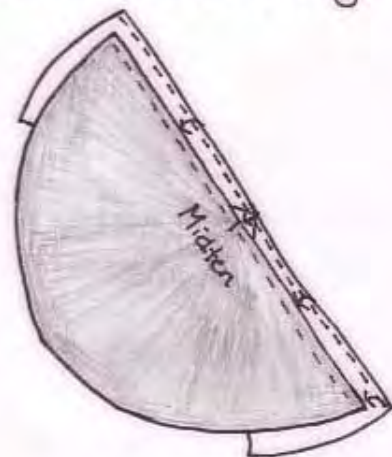
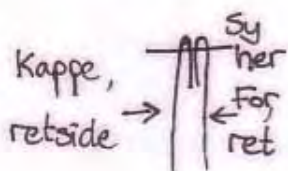
Begynd midt på $\frac{1}{2}$ -cirklen og sy udad,

sy derefter siderne på forog stof sammen.

Klip derefter en halsåbning der hvor spidserne mødes. Start med en lille åbning, den kan altid gøres større!

Vend kappen ud på retsiden gennem halsåbningen.

Fold kanterne på halsåbningen ca. 1 cm ind og sy rundt i kanten. Sy også kanten resten af vejen rundt, for at "holde på" foret.

Husk at stoffet skal ligge ret mod ret når foret syes i!

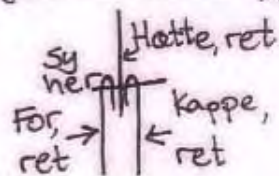
Hætte:

Hvis der skal hætte på kappen måles halslinningens længde (B).

Derefter syr man en hætte hvor bunden er denne længde (se "Strudhætte").

Før man syr halslinningen sammen sættes hættens på, så den syes fast mellem kappen og foret.

Husk at lægge hættens åbning op først.

Så er kappen færdig...

Baret

1/2

Ingen rigtig mand uden en hat, og en baret er et godt bud.

Materialer

Stof (uld, velour e.l.)

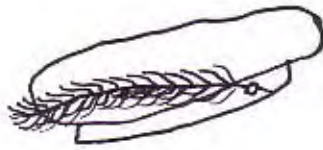
Tråd der matcher

Målebånd

Skredderkridt

Saks og knappenåle

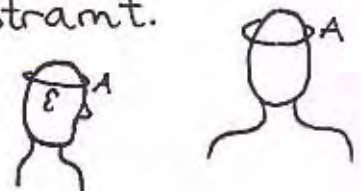
Symaskine eller synåle til håndsyring

Mål

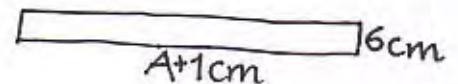
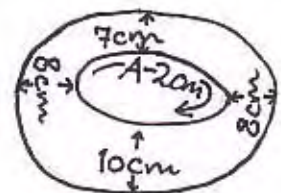
Der kræves kun et enkelt mål til baretten, nemlig hatte størrelsen (A).

Det skal sidde højt i nakken og være ganske stramt.

Mønster

1. Tegn en ellipse med form ca. som dit hoved, med omkreds $A-2\text{cm}$.
2. Tegn ud fra ellipsen selve pulden (toppen), så den bliver assymmetrisk i siderne (den skal gerne falde mod højre).
Her kan man variere størrelsen af pulden, men målene her er afprøvede og fungerer fint.
3. Klip derefter ellipsen ud.
4. Tegn tilsidst remmen, som skal være $A+1\text{cm}$ lang og mindst 6cm bred.

Svedbånd

Hvis man vil have svedbånd tegnes også en rem der er ca 3cm bred og $A+1\text{cm}$ lang.

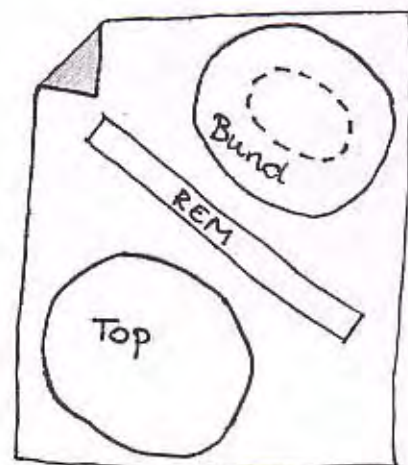
Disse er normalt lavet af hør e.l.

Baret

2/2

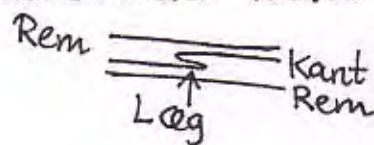
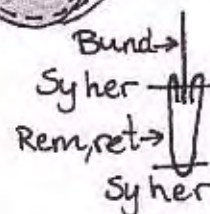
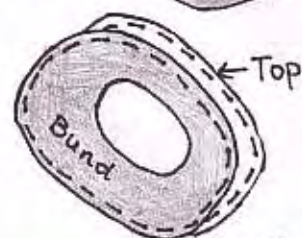
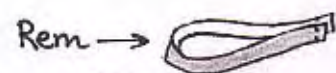
Klipning

1. Klip efter mønstret, så der bliver to pulde, men klip kun hul til hovedet i den ene.
  2. Klip også en rem, gerne på skrå af stoffet, så den kan strække sig lidt ekstra.
- Hvis der er ret og vrang på stoffet, så sørg for at klippe bund og top rigtigt!

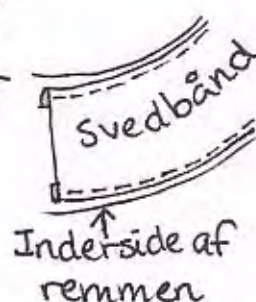
Syning

1. Sy de to ender af remmen sammen, så de danner en cirkel.
2. Sy top og bund sammen langs kanterne, husk at lægge ret mod ret.
3. Sæt syningen på remmen i det der skal blive nakken og fold remmen rundt om kanten. Sy derefter hele kanten rundt. Det kan ske at kanten er længere end remmen, det kan løses ved at lave løg i nakken, hvor man folder kanten.
4. Sy til sidst rundt nederst på remmen så den holder formen.

Svedbånd

1. Sy svedbåndets ender sammen som ved remmen.
2. Fold kanterne, så det passer med indersiden af remmen og sy det på lige som når man lægger syninger ned.

1-2-3-Baret!

Capitanesca

1/2

En dragt kan fuldendes af en hat og her er en af slagsen.

Materialer:

Stof (uld eller andet tykt stof)

Tråd der matcher

Målebånd

Saks og knappenåle

Symaskine eller synåle

Skrædderkridt

Mål:

Det eneste mål der skal bruges til hatten er hovedstørrelsen.

Der måles over ørerne og ca. midt på panden.

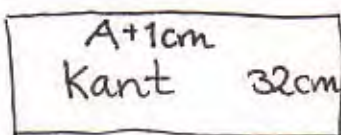
Mål eventuelt med kyse på, det skal man jo have indenunder!

Mønster:

Her er det en god ide at lave et mønster, eller i hvert fald regne ud hvor store stykker der skal klippes senere.

Kanten skal laves af et stykke:

Det andet stykke, pulden, skal være en cirkel. Da der skal læg rundt i kanten skal

den være større end kanten. Der regnes med 1 læg per

3cm:

$$\text{radius af cirklen} = \frac{1 + 1\frac{2}{3}A}{2\pi}$$

Hvor $\pi = 3,14$ og A er hovedmålet

Der skal laves lidt udregninger, så en lommeregner vil være en god ide.

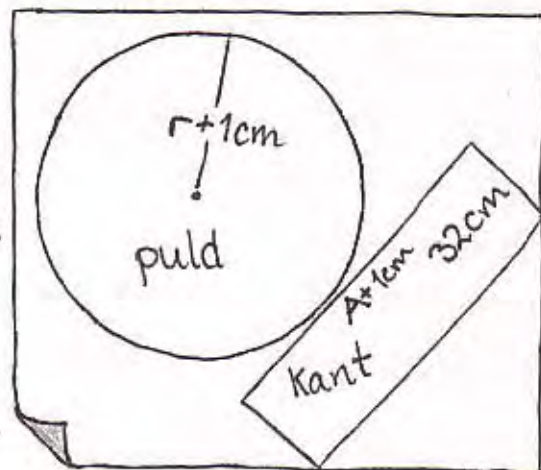

Capitanesca

2/2

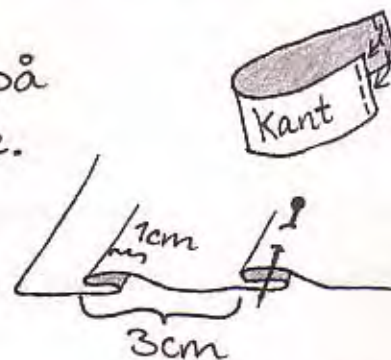
Klipning:

1. Klip én puld ud med den udregnede radius, med 1 cm sømrum.
2. Klip én kant, gerne på skrå af stoffet, så hatten kan sidde stramt og godt.

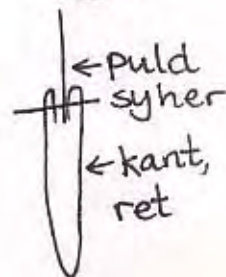

Syning:

1. Sy enderne af kanten sammen, så de danner et rør.
2. Lav et læg for hver tredje centimeter på pulden og fæst dem med knappenåle.
3. Fold kanten på midten af den lange led og læg puldens kant mellem dem.

4. Sy rundt så kant og puld syes sammen, så læggene fæstnes. Pulden har som sådan ingen vrang, men sørg for at nålene vender så man kan tage dem ud (se ved tegning til punkt 2).

Kanten af hatten skal foldes når man har den på, selvom det andet også kan gå, det kan dog risikere at ligne en kokkehue.

Det var så den hat!

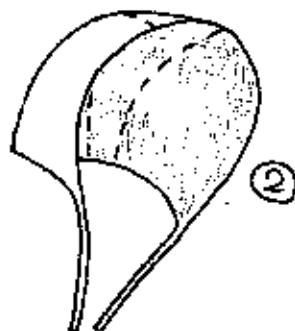
Kyser

1/2

Uden enkyse er du nøgen og så passer den under hatten.

Materialer:

- Stof (hør eller evt. skind)
- Tråd der matcher
- Skredderkridt
- Saks og knappenåle
- Symaskine eller nåle til håndsying
- Målebånd

Mål:

Til kyse 1 skal man bruge to mål, nemlig hovedstørrelsen (A) og hvor langt der er henover hovedet (B).

Til kyse 2 er der lavet et mønster, som følger med og så kan tilpasses.

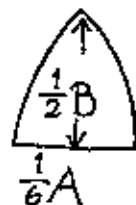

Mønster:

1. Tegn en streg som er $\frac{1}{6}$ af A lang og find midten.
2. Mål $\frac{1}{2}$ B op fra midten og sæt et mærke.
3. Tegn bløde kurver fra punktet og ned til enderne af strengen.

Klipning:

1. Klip 4 dele ud med 1 cm's sømrum på alle kanter.
2. Klip 2 dele, hvor øreflappen tages med, vælg selv længden, men gør den bred, man kan altid gøre den smallere senere.

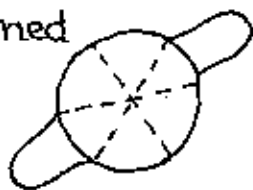

Længde af øreflap

Bonus: 6 ens dele giver en fin kalot!

Syning:

1. Sy delene sammen, så der sidder to almindelige dele ved siden af hinanden, med øre-delene overfor hinanden.

2. Tag kysen på og tilpas

øreflappernes bredde og evt. længde (husk sømrum!).

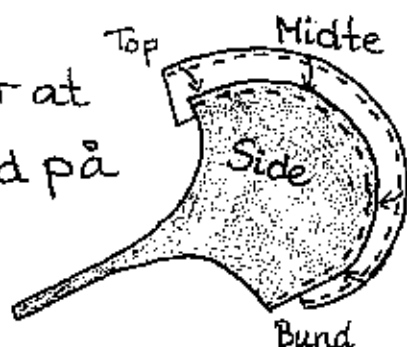
Man kan også lave indhak til ørerne i samme omgang.

3. Læg alle kanterne op ved at folde dem.

↑ Sy
Vrang → Ret

For kyse 2 klippes én midte og to sider (mønstreet er til str. 60, altså hovedstørrelsen, så udelad eller tilføj lidt sømrum alt efter din egen størrelse).

Sy de to sider på midten og sørg for at holde styr på hvad der er top og bund på stykkerne.

Læg alle kanterne op som på den anden.

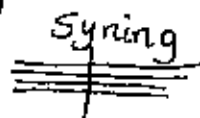
Slagkyse:

Hvis kyse 2 laves i mange lag kan den bruges som slagkyse under en hjelm eller alene.

For at holde de mange lag sammen er det en god ide at lave nogen syninger der går igennem alle lagene,

helst så de følger syningerne og formen på kysen.

Man kan med fordel bruge skomagersting.

Og så var der kyser!

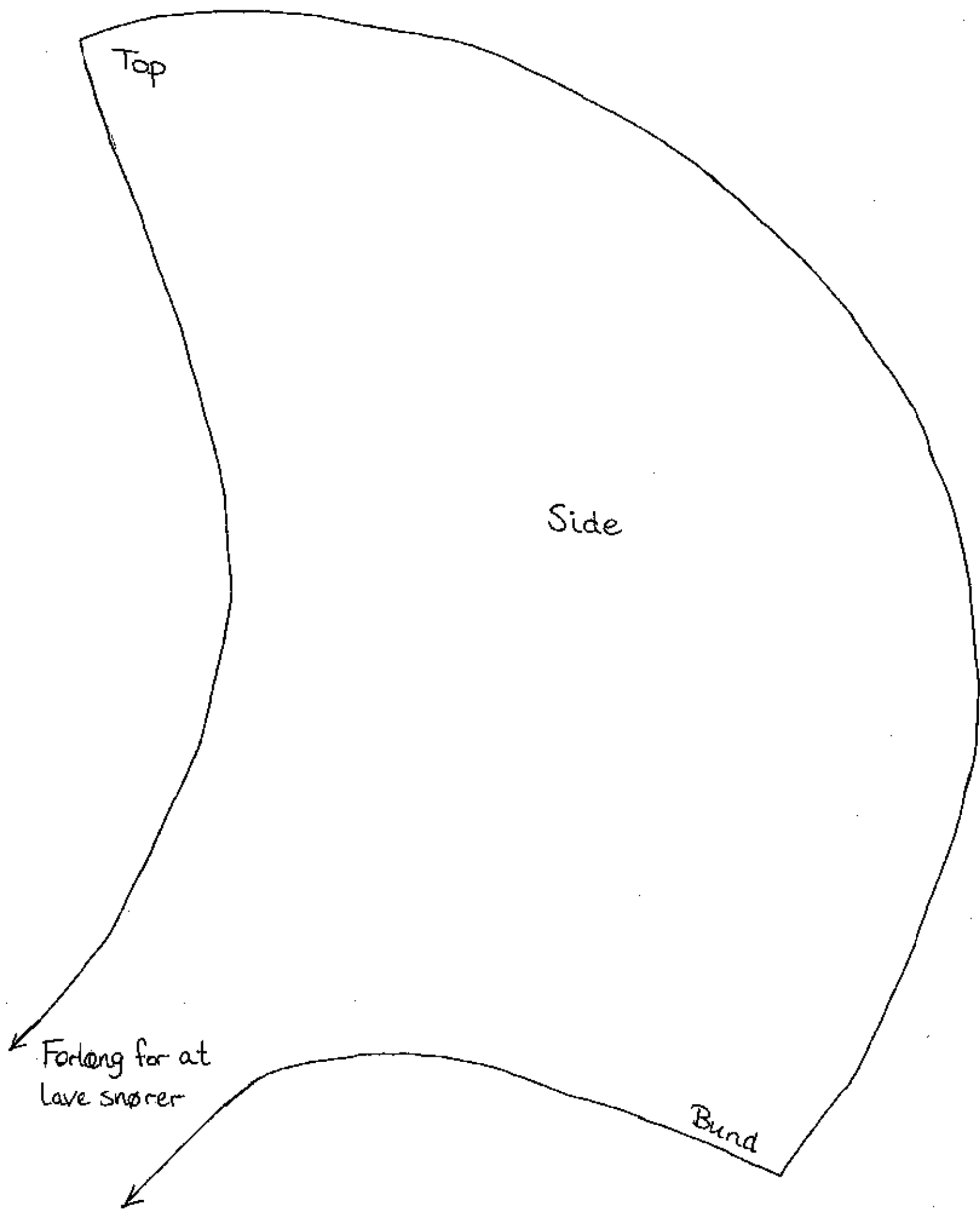
Kyse 2

Top

Side

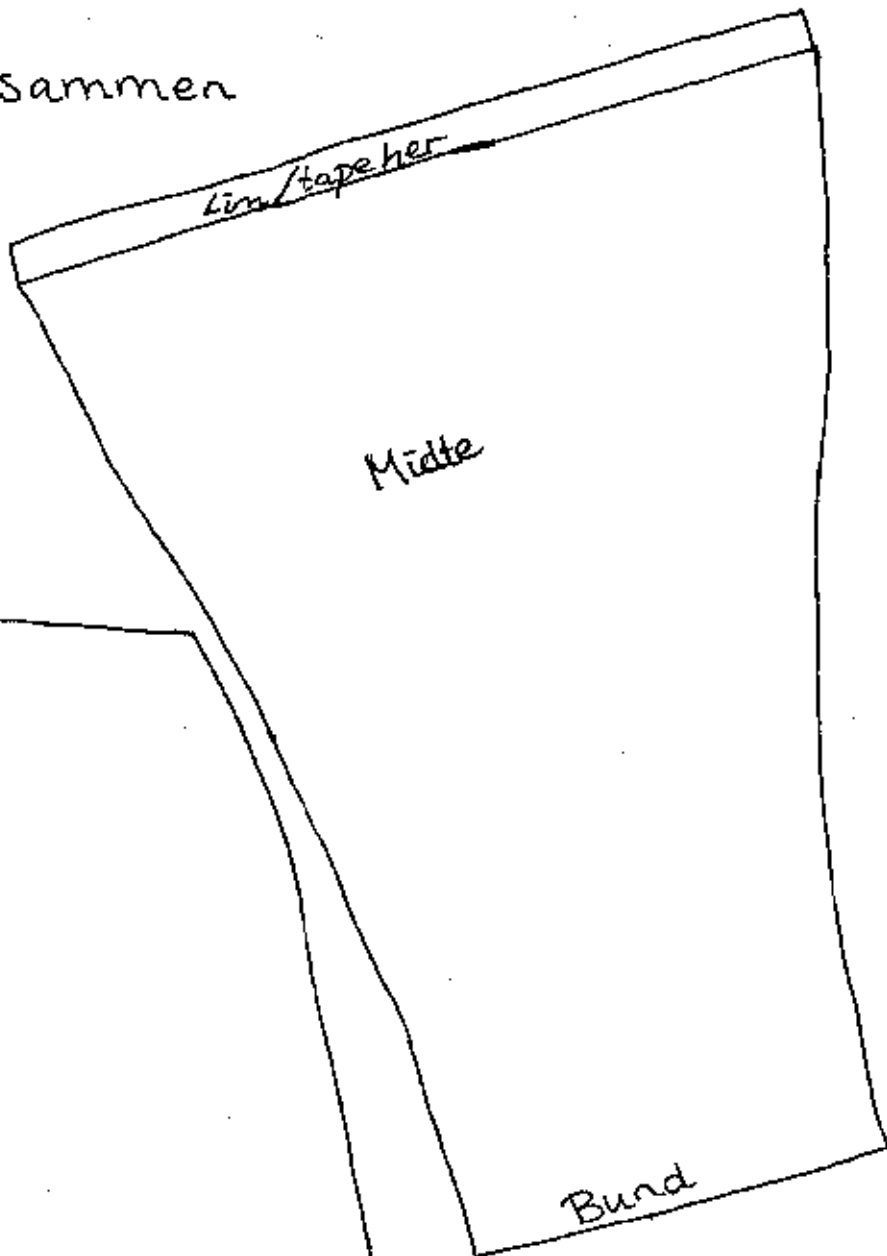
Forlæng for at
lave snører

Bund

Klip ud og tape sammen

Kyse 2

Top

Mitte

Bund